M.A. 2nd Semester Examination, 2021
SANSKRIT
Course ID: 20951
Course Code: SNSK 201C
Course Title: Vedic Studies

Full Marks: 40 **Time: 2 Hours**

The figures in the margin indicate full marks.

Unit-1

(यजुर्वेदे अथर्ववेदे च प्रश्नाः)

1. ऋषिच्छन्दोदेवतानिर्देशपुरस्सरं निम्नोद्धृतेषु मन्त्रेषु द्वयोः व्याख्या कार्या। 5X2=10

क) सुषारथिरश्वानिव यन्मनुष्या-
  न्नेनीयतेऽभीशुभिर्वाजिन इव।
हृत्प्रतिष्ठं यदजिरं जविष्ठं
  तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु॥

ख) बृहन्नेषामधिष्ठाता अन्तिकादिव पश्यति।
यस्तायन्मन्यते चरन्तसर्वं देवा इदं विदुः॥

ग) काले मनः काले प्राणः काले नाम समाहितम्।
कालेन सर्वाः नन्दन्त्यागतेन प्रजा इमाः॥

2. निम्नलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि साधनीयानि। 2X5 =10

क) शिवसङ्कल्पसूक्तानुसारम् उल्लिखितानि मनसः त्रीणि विशेषणानि लिखतु।
ख) "येन कर्माण्यपसो मनीषिणः" – इत्यत्र अपस इत्यस्य इष्टभावेऽपि कथं विनः लुक्?
ग) शिवसङ्कल्पसूक्ते कथं मनसि वेदाः प्रतिष्ठिताः?
घ) कः कदा तृतीयपुरुषरूपेण तिष्ठति?
ङ) वरुणसूक्तस्य कः ऋषिः, देवताश्च काः, कानि च छन्दांसि?
च) "काले ह भूतं भव्यं चेषितं ह वि तिष्ठते" इति मन्त्रांशं वर्णयत।
छ) "काल इमाः पृथिवीरूत" – इत्यत्र पृथिवीः इति शब्दस्य कोऽर्थः?

Scanned with CamScanner

Unit-II

(शतपथब्राह्मणे प्रश्नाः)

3. कस्यचिदेकस्य उत्तरं देयम्।

(अ) वैदिकवाङ्मये ब्रह्मयज्ञस्य स्वरूपम् आलोच्यताम् । 10

(आ) यज्ञशब्दस्य कोऽर्थः? पञ्चमहायज्ञान् महासत्रत्वेन किमर्थं प्रस्तौति? भूतयज्ञमाश्रित्य कश्चन निबन्धः लेख्यः। 2+1+7=10

(इ) पञ्चमहायज्ञानां सांस्कृतिकमूल्यम् आलोच्यताम्। 10

Unit –III

(निरुक्ते प्रश्नाः)

4. अधोलिखितेषु निरुक्तवचनेषु द्वयोः आचार्ययास्कदिशा व्याख्या कार्या। 5X2 = 10

(अ) महाभाग्याद् देवताया एक आत्मा बहुधा स्तूयते ।

(आ) अपुरुषविधाः स्युरित्यपरम्।

(इ) जातवेदाः कस्मात् ?

Scanned with CamScanner